

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУБ'ЄКТІВ МІЖНАРОДНОГО
БІЗНЕСУ**

(за матеріалами ТОВ «КСК-Автоматизація», м. Київ)

Студентки 4 курсу, 14 групи,
факультету міжнародної
торгівлі і права
спеціальності 292
«Міжнародні економічні
відносини» спеціалізації
«Міжнародний бізнес»

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук,
доцент

Ведьгун Іванни
Володимирівни

Лежєськова Вікторія
Геннадіївна

Лежєськова Вікторія
Геннадіївна

Київ 2022

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права Кафедра світової економіки
Спеціальність, 292 «Міжнародні економічні відносини»,
спеціалізація «Міжнародний бізнес»

Затверджую

Зав. кафедри Дугінець Г.В.

«__» _____ 2022 р

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентів

Ведьгун Іванни Володимирівни

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Інноваційний потенціал суб'єктів міжнародного бізнесу (за матеріалами ТОВ
«КСК-Автоматизація», м. Київ)

Затверджена наказом ректора від «10» січня 2022 р. № 12

2. Строк здачі студентом закінченої роботи (проекту)

23.05.2022

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту)

Інноваційний потенціал суб'єктів міжнародного бізнесу

Об'єкт дослідження – Процес формування інноваційного потенціалу підприємств.

Предмет дослідження – Обґрунтування та розроблення напрямів щодо забезпечення розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація».

4. Перелік графічного матеріалу – 8 рисунків; 8 таблиць

5. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

Вступ

Розділ 1. Дослідження інноваційного потенціалу суб'єктів міжнародного бізнесу

1.1. Сутність та ключові характеристики інноваційного потенціалу підприємств

1.2. Аналіз міжнародної діяльності ТОВ «КСК-Автоматизації».

Висновки до розділу 1

Розділ 2. Рекомендації щодо розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація»

2.1. Оцінка сприятливості середовища міжнародного бізнесу ТОВ «КСК-Автоматизація»

2.2. Напрямки вдосконалення розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація»

Висновки до розділу 2

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

Додатки

7. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми ВКР	до 20.12.2021	
2	Узгодження плану ВКР з науковим керівником	до 31.01.2022	
3	Подача науковому керівнику на рецензування 1-го розділу ВКР	до 30.04.2022	
4	Подача науковому керівнику на рецензування 2-го розділу ВКР	до 10.05.2022	
5	Подача готової ВКР науковому керівнику	до 20.05.2022	
6	Подача готової ВКР на кафедру	до 30.05.2022	
7	Попередній захист ВКР	за графіком (30.05.– 17.06.2022)	
8	Захист ВКР	за графіком (20.06 – 30.06.2022)	

8. Дата видачі завдання « ____ » _____ 20__ р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Лежепькова В.Г. _____

10. Керівник освітньої програми

Лежепькова В.Г. _____

11. Завдання прийняв до виконання студент

Ведьгун І.В. _____

12. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Випускна кваліфікаційна робота Ведьгун І.В. присвячена дослідженню інноваційного потенціалу суб'єктів міжнародного бізнесу. Роботу виконано за матеріалами ТОВ «КСК-Автоматизація», м. Київ.

У першому розділі було визначено сутність та ключові характеристики інноваційного потенціалу підприємства, а також проаналізовано діяльність ТОВ «КСК-Автоматизація», визначено товарну та географічну структуру експорту та імпорту підприємства.

У другому розділі студенткою удосконалено методику оцінювання сприятливості середовища міжнародного бізнесу шляхом додавання субіндексів інноваційного глобального індексу, індексу цифрової економіки та суспільства, а також індексу готовності до мережі, що посилює значущість цифрового середовища. На підставі аналізу результатів експертного оцінювання інноваційного потенціалу підприємства окреслено заходи розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація».

Випускна кваліфікаційна робота є комплексною, розкриває обрану тематику, відповідає встановленим вимогам та рекомендована до захисту.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Лежєцькова В.Г.

(підпис, дата)

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект)

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студентки Ведьгун Івонни Володимирівни може бути допущена до публічного захисту.

Керівник освітньої програми Лежєцькова В.Г.

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри Дугінець Г.В.

(підпис, прізвище, ініціали)

« » 20

АНОТАЦІЯ

Ведьгун Іванна Володимирівна. Інноваційний потенціал суб'єктів міжнародного бізнесу (на матеріалах ТОВ «КСК-Автоматизація»).

Випускна кваліфікаційна робота присвячена актуальній проблемі дослідження та розвитку інноваційного потенціалу суб'єктів міжнародного бізнесу.

У роботі проведено комплексний аналіз діяльності ТОВ «КСК-Автоматизація», що включає аналіз фінансово-економічних результатів діяльності, зовнішньоекономічної діяльності підприємства, ефективного управління інноваційної діяльності підприємства.

На основі аналізу діяльності ТОВ «КСК-Автоматизація» розроблено пропозиції щодо розвитку, удосконалення та впровадження різних заходів для забезпеченості їх ефективності. В результаті проведеного дослідження запропоновано напрямки вдосконалення розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація», яка складається з реалізації декількох програм, збільшення обсягів експорту продукції, що має дана компанія, а також модернізування вже наявної продукції.

Ключові слова: міжнародний бізнес, інноваційний потенціал, інноваційна діяльність, економічна ефективність, розвиток інноваційного потенціалу.

ANNOTATION

Vedhun Ivanna, Innovative potential of international business entities (based on the materials of LLC «KSK-Automation»).

The final qualification work is devoted to the actual problem of research and development of innovative potential of international business entities.

The work includes a comprehensive analysis of the activities of LLC «KSK-Automation», which includes an analysis of financial and economic performance, foreign economic activity of the enterprise, effective management of innovation activities of the enterprise.

Based on the analysis of the activities of LLC «KSK-Automation», proposals have been developed for the development, improvement and implementation of various measures to ensure their effectiveness. As a result of the study, the proposed ways to improve the development of innovative potential of LLC «KSK-Automation», which consists of the implementation of several programs, increasing exports of products owned by this company, as well as modernization of existing products.

Key words: international business, innovation potential, innovation activity, economic efficiency, development of innovation potential.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ	5
1.1 Сутність та ключові характеристики інноваційного потенціалу підприємств	5
1.2 Аналіз міжнародної діяльності ТОВ «КСК-АВТОМАТИЗАЦІЯ»	12
Висновок до 1 розділу	21
РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «КСК-АВТОМАТИЗАЦІЯ»	22
2.1 Оцінка сприятливості середовища міжнародного бізнесу ТОВ «КСК- АВТОМАТИЗАЦІЯ»	22
2.2 Напрями вдосконалення розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК- АВТОМАТИЗАЦІЯ»	29
Висновок до 2 розділу	36
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	37
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39
ДОДАТКИ	42

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в розвитку інноваційного потенціалу підприємств з метою його конкурентоспроможності, оцінки та аналізу перспектив підприємства, а також розвитку й ефективного управління інноваційною діяльністю на основі аналізу діяльності підприємств, рівня його інноваційності, а також впровадження різних заходів для забезпечення та покращення стану показників інноваційного потенціалу.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження інноваційного потенціалу суб'єктів міжнародного бізнесу, його аналізу для забезпечення його розвитку.

Відповідно для досягнення мети необхідно дотримуватися таких **завдань**:

- сутності та ключових характеристик інноваційного потенціалу;
- аналізу міжнародної діяльності ТОВ «КСК-Автоматизація»;
- оцінки сприятливості середовища міжнародного бізнесу ТОВ «КСК-Автоматизація»;
- напрямів вдосконалення розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація».

Об'єктом дослідження є процес формування інноваційного потенціалу підприємств.

Предметом дослідження є обґрунтування та розроблення напрямів щодо забезпечення розвитку інноваційного потенціалу підприємства ТОВ «КСК-Автоматизація».

База дослідження. Товариство з обмеженою відповідальністю «КСК-Автоматизація».

Методи дослідження. У процесі виконання випускної кваліфікаційної роботи освітнього ступня «бакалавр» було використано різні методи дослідження, що базуються на загальнонаукових дослідженнях, а саме: системний підхід при визначенні складових, що належать до інноваційного потенціалу, аналізу при оцінці інноваційного потенціалу; статистико-економічні при аналізі даних досліджуваного підприємства; порівняльний аналіз при виявленні загальних

відмінностей чи встановленню подібностей; ресурсний та компонентний метод; графічне моделювання при здійсненні опису наявних показників.

А також під час дослідження даної теми було використано інформацію з наукових публікацій, дисертацій, Інтернет-ресурсів та фінансових звітів підприємства.

Практична значущість для підприємства. Дослідження та результати викладені у випускній кваліфікаційній роботі, дають змогу дійти таких висновків: забезпечення розвитку інноваційного потенціалу та напрямки вдосконалення розвитку інноваційного потенціалу можуть бути застосовані на практиці та сприятимуть підвищенню інноваційної діяльності ТОВ «КСК-Автоматизації», що покращать фінансову діяльність та вихід на міжнародний ринок.

РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

1.1 Сутність та ключові характеристики інноваційного потенціалу підприємств

Одним із головних факторів у світовій економіці вважається ефективне використання інноваційного потенціалу, яке грає важливу роль в соціально-економічному розвитку як суб'єктів міжнародного бізнесу так і в цілому. Інноваційний потенціал складається з двох ключових понять, а саме інновації та потенціал. Термін інновації досліджують багато дослідників такі як Б. Твіст, Ф. Ніксон та Б. Санто та окреслюють, як економічний процес, що призводить до появи нових та покращених технологій чи обладнань. Тобто інновації це - кінцевий результат інноваційної діяльності, який отримав втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту, впровадженого на ринку, нового або вдосконаленого технологічного процесу, що використовується в практичній діяльності, або в новому підході до соціальних послуг. Основна маса інновацій реалізується підприємствами як засіб вирішення виробничих, комерційних завдань, як найважливіший чинник забезпечення стабільності їхнього функціонування, економічного зростання, конкурентоздатності [1, с. 1].

Слово потенціал, походить з латинської мови «potential» та означає, сила, могутність. Водночас трактування сутності поняття «потенціал» реалізується, як джерело нових ідей, що можуть бути мобілізовані в процесі дій й використанні ресурсів для досягнення мети [2, с. 103]. Сутність поняття «потенціал» розкривається через три взаємопов'язані між собою ознаки. Перша – це його зміст: засоби, запаси, ресурси. Друга – це здатність, можливість та необхідність мобілізації цих ресурсів, засобів. А третя – це мета, ціль мобілізації і використання вищезазначених ресурсів [3, с. 160].

Таким чином, на основі вищенаведеного, потенціал можна охарактеризувати, як багатозначне й складне поняття, що включає в собі ресурси для функціонування й розвитку нових технологій, що дає змогу ще краще зрозуміти його природу та основну сутність.

Інноваційний потенціал являє собою сукупність різноманітних ресурсів, які необхідні для реалізації та являються її основою для ефективної інноваційної діяльності підприємств. Саме його наявність дає результативний та ефективний розвиток у процесі господарювання економічних суб'єктів. Метою інноваційного потенціалу є саме підвищення конкурентоспроможності підприємства, його здатності щодо швидкого реагування на зміни на ринку, а також його зростання, та вплив на економіку в цілому. Поняття інноваційного потенціалу трактують як: частина економічного потенціалу, що забезпечує розвиток науки і техніки та впровадження їх досягнень в економіку, забезпечуючи тим самим її зростання. Це основна ресурсна база розвитку країни. Крім того інноваційний потенціал відображає можливість подальшого удосконалення інновацій, виникнення на їх основі інших інновацій, а також поширення їх на нові галузі й отримання соціоекономічного ефекту. Інноваційний потенціал на рівні держави представляє собою сукупність науково-технічних, фінансово-економічних, виробничих, соціальних і культурно-освітніх можливостей, необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки [4, с. 2]. Досліджуючи задану тему, варто зазначити, що поняття інноваційний потенціал не має одного чіткого визначення, та його сутність характеризується з різних аспектів. Саме неоднозначність у сутності інноваційного потенціалу, ускладнює роботу його формування та ефективного використання, як на підприємствах, так і в цілому, у національній економіці. Доцільно звернути увагу на інші дефініції поняття та сутності інноваційного потенціалу серед зарубіжних та вітчизняних дослідників, які наведені у додатку А.

Проаналізувавши теоретичну частину поняття «інноваційний потенціал», можна стверджувати, що більшість дослідників визначають інноваційний потенціал, як сукупність ресурсів. Деякі з них базуються на структурному підході інноваційного потенціалу, що включає в собі три основні складові: ресурсну, результативну та внутрішню. Варто зазначити, що Л. Беззубко додатково виділив четверту основу інноваційного потенціалу, що має назву – інноваційна культура [2, с. 103]. Для успішної реалізації інноваційного потенціалу необхідні всі ці складові.

До структурного підходу інноваційного потенціалу, входять найчастіше базові елементи та можна представити, як сукупність: інформацій щодо результатів науково-технічних робіт; частини трудових ресурсів, що зайнятих саме інноваційною діяльністю; комбінацій природних ресурсів; форм підприємств, які здійснюють інноваційні процеси; доступність та якість інформації як відчужені від індивіда та узагальнені знання, навички та вміння, а також отримані ним відомості від природного та соціального середовища. А також включають в собі, правові, соціокультурні та науково-дослідну складову, що забезпечують одержання інновацій та розкриває її сутність для їх реалізацій на господарському ринку. На основі вищенаведеного матеріалу представимо узагальнене розуміння складу інноваційного потенціалу схематично на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Склад інноваційного потенціалу

Джерело: складено на основі [5, с. 223].

Інший аспект інноваційного потенціалу полягає в урахуванні специфіки інноваційної діяльності та інноваційних процесів, які в результаті створюють можливості для реалізації інноваційного потенціалу. Тобто інноваційний потенціал необхідно розглядати не лише з позицій ресурсного забезпечення і взаємозв'язку, взаємозалежності від інших компонентів загального потенціалу підприємства, але й з позиції здатності створювати й комерціалізувати нововведення [5, с. 223]. Безперечно наявність ресурсів є умовою успішної розробки та реалізації інновацій, адже чим більше ресурсів, тим й краще є потенціал, але слід зазначити, що в реальних умовах в більшості підприємств, що мають достатньо значні ресурси, мають часто набагато менший інноваційний потенціал, аніж маленьке підприємство. Тому більш доцільно розглядати інноваційний потенціал з погляду можливостей реального використання ресурсів

підприємства на практиці, тобто з метою реалізації конкретних інноваційних проектів [6, с. 14].

Важливою складовою інноваційного потенціалу являється його результативна складова. Результативна складова характеризує саме використання інноваційного потенціалу, результат від реалізації товару, вдосконалення наявних технологій виробничого процесу, отриманий в інноваційному процесі. Ця складова несе в собі нові можливості, та можна сказати, що являється домінантною, адже її досягнення чи результат виводять на новий рівень функціонування інноваційного потенціалу та визначають збільшення інших елементів інноваційного потенціалу, в особливості ресурсного. В той же час, ефективне використання ресурсної складової інноваційного потенціалу взаємозалежно створює умови для реалізації результативної складової. Такий взаємозв'язок між компонентами створює позитивний результат інноваційного потенціалу.

Розглядаючи більш детально сутність інноваційного потенціалу, необхідно акцентувати увагу на основних завданнях, її задачі, цілі, а також функції управління інноваційним потенціалом що впливають на суб'єкта господарювання.

Відповідно до основних завдань інноваційного потенціалу можна виділити такі як: визначення стратегічних напрямів інноваційної діяльності і поставка цілей у кожному з них; орієнтація діяльності організації на інновації; планування інноваційної діяльності організації; вибір найоптимальнішої інноваційної стратегії розвитку для кожного напрямку діяльності; мотивація учасників інноваційної діяльності; організація інноваційної діяльності; систематична оцінка результатів інноваційної діяльності [8, с. 55].

Цей підхід відображає основні цілі інноваційного потенціалу, що включають в собі: розробку рекомендацій щодо формування стратегій інноваційного розвитку; визначення слабких сторін в організації інноваційних процесів на підприємствах та вироблення рекомендацій щодо їх усунення; підготовку інформації для ухвалення рішення про підтримку інвестиційними структурами або органами влади великих інвестиційних проектів [7, с. 12-15].

Інноваційний потенціал не можна використовувати однаково ефективно для вирішення труднощів, адже необхідно врахувати особливості щодо будь-якого підприємства, який повинен бути застосованим на системних позиціях, наприклад як управління інноваційною діяльністю або ж досвіду підприємства, а також певні фактори як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, що стосуються розвитку інноваційного потенціалу. Під поняттям розвитку інноваційного потенціалу вважається саме гнучкість структури підприємства до зовнішнього та внутрішнього впливу, сприятливість оновленню використання й покращення вже існуючих складових інноваційного потенціалу, що буде сприяти розкриттю й зростанню інноваційного потенціалу підприємства та покращенню своїх конкурентних позицій. Вагомий вплив на розвиток інноваційного потенціалу підприємства мають фактори ринкового середовища. В області розвитку інноваційного потенціалу є такі напрями: орієнтація на постійний розвиток інноваційного потенціалу, що залежить прямолінійно від ступеня досягнень в інноваційній діяльності; створення нових механізмів щодо просування продукції на ринок, підвищення ефективності нововведень, розвитку інформаційних технологій, глобалізації та інтернаціоналізації економіки, пошуку та використання різноманітних джерел інвестицій для введення інновацій, залучення соціальних відносин на підприємстві, а також застосування методів маркетингу й менеджменту.

Щодо негативного впливу на розвитку інноваційного потенціалу є відсутність ефективного управління. Основні проблеми інноваційного потенціалу, що можуть виникнути вважаються: брак фінансових коштів, що характеризуються пошуком джерел фінансування і раціональним використанням наявних перспективних напрямів інноваційної діяльності; відсутність методики для комплексної оцінки інноваційного потенціалу підприємства; необхідність технологічного та постійного переоснащення виробництва сучасним обладнанням; підвищена можливість виникнення ризиків, що зумовлена високою невизначеністю результату; відсутність потрібної інформації про потреби ринку в інноваційній

продукції; недосконалість мотивації персоналу та неврахування підвищеної значущості окремих фахівців [8, с. 56].

Отже, для забезпечення розвитку інноваційного потенціалу є застосування ефективного механізму управління, який забезпечить формування і реалізацію найприйнятнішого варіанту розвитку, що забезпечить найкращі кінцеві результати [8, с. 56].

Інноваційний розвиток підприємства можна охарактеризувати як процес, що залежить від інноваційного потенціалу підприємства та джерелом якого є інновації, що створюють якісно нові можливості для подальшої діяльності підприємства на ринку шляхом реалізації уміння знаходити нові рішення, ідеї та у результаті винаходів [9, с. 52].

Таким чином, інноваційний розвиток підприємства дає можливість уникнути загрози щодо часткової втрати ринку, тиску з боку конкурентів, а також зміну ситуації на ринку. Для більш ефективного управління розвитком інноваційної діяльності підприємства потрібно оцінити інноваційний потенціал, що забезпечує стабільність та його постійний розвиток. Оцінка рівня інноваційного потенціалу підприємства дає можливість: оцінити готовність підприємства до інноваційної діяльності та рівень інноваційного потенціалу; виявити сильні та слабкі сторони розвитку інноваційного потенціалу; сформулювати рекомендації для вибору ефективної інноваційної стратегії та її реалізації на підприємстві.

Оцінка рівня інноваційного потенціалу підприємства оцінюється на основі аналізу діяльності підприємства та включає в собі такі блоки: продуктовий блок представляє собою напрям діяльності підприємства та результати діяльності у вигляді товарів та послуг; функціональний блок, що включає перетворення ресурсів та управління у товари та послуги в процесі діяльності організації; ресурсний блок, що складається з організаційної структури; блок управління, який включає в себе загальне керівництво, систему та стиль управління [10].

Існує два основні підходи для оцінювання інноваційного потенціалу, такі як:

1. детальний, при якому інноваційний потенціал оцінюється за системою показників з метою виявлення можливості здійснення конкретного проекту;

2. діагностичний, що полягає в аналізі стану підприємств за рядом зовнішніх і внутрішніх параметрів, в основному експертними методами [11, с. 144].

Таким чином, можна сказати, що оцінка інноваційного потенціалу за допомогою детального підходу дає можливість вироблення своєї ресурсного базису для реалізації конкретного проекту. Щодо діагностичного підходу, він використовується на основі всіх показників підприємства за конкретні обмежені строки без можливості взяти інформацію про підприємство, а базується на загальній інформації.

Для визначення інноваційного потенціалу підприємства, з метою ефективного механізму управління інноваційним потенціалом є система показників за різними показниками, які розглядають підприємницьку діяльність детальніше та охарактеризують стан та рівень використання інноваційного потенціалу підприємства.

Для оцінювання інноваційного потенціалу виділено шість груп, що найбільше характеризують інноваційний капітал: кадровий потенціал; інноваційна активність підприємства; фінансово-економічний потенціал; науково-технічний потенціал; виробничо-технічний потенціал; організаційно-управлінський потенціал. Для визначення інноваційного потенціалу підприємства, можна виділити такі показники, що дають здатність підприємства до інноваційної діяльності, що будуть представлені у додатку Б та сформовано на основі [12].

У ході дослідження діагностики інноваційного потенціалу підприємства даним методом є досить складним та трудомістким. При оцінюванні інноваційного потенціалу виникають проблеми, а саме недостатність аналітичної інформації підприємства, що ускладнює аналітичний процесу інноваційної діяльності підприємства, в той же час переваги даної методики є те, що даний метод забезпечує повне охоплення елементів інноваційної діяльності підприємств та дозволяє оцінити з різних сторін інноваційний потенціал.

Отже, на основі викладеного матеріалу, можна зробити висновок, що інноваційний потенціал розглядається як частина економічного потенціалу, який включає в собі комплекс ресурсів, з метою досягнення конкретних цілей, включає

в собі як результати аналізу внутрішнього так і зовнішнього середовища підприємства і є передумовою успішної реалізації інноваційної складової. Аналіз оцінки інноваційного потенціалу є складним та багатозначним процесом для підприємства, задля спрощення існують багато різноманітних методів та підходів для розрахунку, для більш повного та найглибшого оцінювання інноваційного потенціалу, підприємству варто використовувати декілька комплексних методів, одна з яких може використовуватися компонентного методу оцінювання інноваційного потенціалу підприємства.

1.2 Аналіз міжнародної діяльності ТОВ «КСК-Автоматизація»

Аналіз міжнародної діяльності дає змогу отримати інформацію щодо стану діяльності підприємства, його політику, основні фінансові показники, співробітництво з іншими підприємствами, розвиток підприємства на ринку та надати інформацію щодо: загальної характеристики досліджуваного підприємства; організаційної структури; фінансового стану діяльності підприємства; виявлення сильних та слабих сторін інноваційного потенціалу.

Підприємство ТОВ «КСК-Автоматизація» це провідна українська компанія в області поставок обладнання, надання комплексних рішень і послуг в сфері автоматизації технологічних процесів обладнання, заснована у 1996 році, та більш ніж 25 років лідирує на українському ринку [13]. Включаючи в собі 10 філіалів по Україні, а саме: у Вінниці, Харкові, Кременчуці, Запоріжжі, Кривому Розі, Миколаєві, Львові, Івано-Франківську та головному офісі в місті Київ.

ТОВ «КСК-Автоматизація» є найбільшою компанією, яка спеціалізується на системах автоматизації і електрики для технологічних процесів та надає своїм замовникам найсучасніше, високоякісне й надійне обладнання, що дає змогу розвивати нові напрямки інформаційних технологій. Унікальність компанії полягає у різноманітності технічних рішень, надані компетентного інжинірингу та готовності співпрацювати в будь-яких обставинах, а також повністю нести відповідальність перед своїми замовниками.

Щодо основних переваг ТОВ «КСК-Автоматизація» на рівні інших конкурентних компаній можна відокремити такі як:

- повний асортимент високоякісного обладнання;
- індивідуальний підхід до кожного замовника;
- наявність більшості обладнання на складі;
- гарантія, центр ремонту та сервісного обслуговування;
- висока якість системи менеджменту;
- широка мережа регіональних представництв;
- навчання, семінари з обладнання для клієнтів [13].

Для більш детального розуміння про підприємство, розглянемо загальну характеристику ТОВ «КСК-Автоматизація», що представлено у табл. 1.1

Таблиця 1.1

Загальна інформація підприємства ТОВ «КСК- Автоматизація»

Зміст необхідних даних	Інформація про підприємство
Повна назва підприємства, організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю «КСК-Автоматизація»
Дата реєстрації підприємства	27.03.2001
Поштова та юридична адреси підприємства	02002, м. Київ, вул. Євгена Сверстюка, 4б
Код ЄДРПОУ	24085171
Основні види діяльності за КВЕД	46.69 Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням 58.29 Видання іншого програмного забезпечення 72.19 Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах 43.29 Інші будівельно-монтажні роботи
Інформація про керівника, засновників	Кухта Андрій Миколайович засновник Кондратьєв Олександр Олексійович – директор

Джерело: складено на основі [14].

ТОВ «КСК-Автоматизація» займає лідируючі позиції, адже являється офіційним ексклюзивним дистриб'ютором, що означає бути єдиною на ринку України компанією, якій дозволено представляти різну продукцію різних компаній.

Місією компанії КСК-Автоматизація є забезпечення найсучасніших роботизований виробництв, опікуватись захистом навколишнього середовища,

виконувати задачі по енергозбереженню, а також підвищення рівня автоматизації технологічних процесів промислових підприємств.

Основна стратегія компанії КСК-Автоматизація являється саме служити суспільству, вести бізнес не тільки заради отриманні максимального прибутку від продаж, а й приносити користь суспільству за допомогою провідних технологій й продукції, а також діяльності в цілому. Варто зазначити основні історичні етапи розвитку ТОВ «КСК-Автоматизація», а саме ті, що вплинули найбільше на заснування та успішний розвиток компанії, що представлено у додатку В.

Як вже зазначалося раніше, компанія «КСК-Автоматизація» є єдиною компанією на ринку України, якій дозволено представляти різну продукцію різних компаній, це і є її найголовніша конкурентна перевага на рівні з іншими компаніями українського походження. А також невід'ємною частиною конкурентних переваг є саме якість продукцію, високий потенціал компанії, співтовариство та гарантію міжнародних компаній, що включає в собі країни Європи та Азії, вкладають активи для розроблення й підтримки інноваційних розробок та використанню й впровадженню у різноманітних, часто досить віддалених сферах господарювання, на відміну від інших конкурентних компаній.

У програму поставок ТОВ «КСК-Автоматизація» входять мільйони найменувань обладнання від світових виробників [13]. Станом на 2022 рік компанія представляє на ринку України продукцію від 43 виробників з Німеччини, Франції, Італії, Японії, Іспанії, Швеції та Англії та має більше ніж 36 000 виробів на складі.

Основне застосування продукції, що представляє ТОВ «КСК-Автоматизація» є в 17 різних промисловостей, а саме: гірничо-збагачувальна промисловість; теплоенергетика; металургійна промисловість; хімічна промисловість; виноробна промисловість; водопостачання та каналізація; масложирова промисловість; молочна промисловість; очисні споруди; харчова промисловість; виробництво пива і безалкогольних напоїв; виробництво будівельних матеріалів; цукрова промисловість; фармацевтична промисловість; целюлозна-паперова промисловість, а також елеватори.

Для більш кращого сприйняття розподілу продукції компанії «КСК-Автоматизація» в різних промисловостях України, відобразимо показники за 2021 рік на круговій діаграмі, що представлено на рис. 1.2

Рис. 1.2. Кругова діаграма розподілу продукції ТОВ «КСК-Автоматизація»
Джерело: створено автором на основі [13].

Для більш детального аналізу міжнародної діяльності ТОВ «КСК-Автоматизація» є дослідження фінансового стану діяльності компанії протягом 2019-2021 рр.. Фінансовий стан компанії є важливим показником, від нього залежить результати виробничої, комерційної та фінансової діяльності, таким чином можна дізнатися результат взаємодії всіх елементів фінансових відносин в цілому, а також варто зазначити, що ці показники дають змогу зрозуміти спроможність забезпечення інноваційної діяльності. Важливість фінансового аналізу полягає в тому, що він служить основою розробки фінансової політики підприємства, засобом визначення недоліків у його функціонуванні та прийнятті управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності господарювання [15, с. 4]. Представимо основні фінансові дані ТОВ «КСК-Автоматизація» у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Основні фінансові показники ТОВ «КСК-Автоматизація»
за 2019-2021 рр., млн.грн

Показник	2019	2020	2021	Відхилення 2020/2019		Відхилення 2021/2020	
				±Δ	%	±Δ	%

Продовження таблиці 1.2

Виручка від реалізації товарної продукції	252 946	221 855	293 853	-31 091	-14,0%	71 998	32,4%
Собівартість реалізованої товарної продукції	177 403	158 408	174 835	-18 995	-12%	16 427	9,3%
Валовий дохід	75 543	63 447	121 018	-12 096	-19,0%	57 571	47,5%
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	9 334	8 928	10 714	-406	-4,5%	1786	16,7%
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	10 817	10 404	12 485	-413	-4,0%	2081	16,6%
Чистий фінансовий результат: прибуток	8 846	8 589	10 307	-257	-3%	1718	16,6%

Джерело: сформовано автором на основі [16].

Як свідчать дані з таблиці, спостерігається, що компанія «КСК-Автоматизація» веде достатньо активно свою діяльність, тим не менш, у 2020 році порівняно з 2019 роком відбувся спад, обумовлений ситуацією у світі, а саме пандемією Covid-19, але у 2021 році відбувається поновлення й економічні дані зростають, що відображається на фінансовому стані компанії. Відповідно до даних звіту про основні фінансові показники, можна побачити, що виручка від реалізації товарної продукції у 2021 є найбільшою за останні 3 роки, а саме зросла на 71 998 млн. грн. або на 32,4 % відповідно в порівнянні з 2020 р. Собівартість товарної продукції у 2021 р. зменшилася у співвідношенні з 2019 р., але в порівнянні з 2020 р. збільшилася на 16 427 млн. грн або ж на 9,3% , що означає про деякий спад темпу продажів продукції ТОВ «КСК-Автоматизація». Щодо валового доходу, то у 2021 р. в порівнянні з 2020 р., показник зріс на 57 571 млн. грн. або на 47,5% , що показує наскільки прибутковою є діяльність ТОВ «КСК-Автоматизація».

Для кращого сприйняття фінансових показників, а також для того, щоб подивитися на динаміку змін економічних показників діяльності ТОВ «КСК-Автоматизація» за останні 3 роки, наглядно відобразимо дані на рис. 1.3.

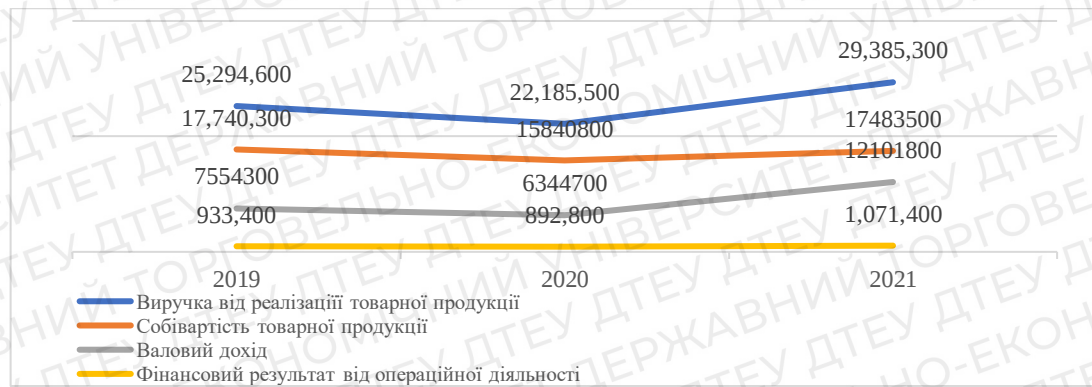

Рис. 1. 3. Динаміка змін фінансових показників ТОВ «КСК-Автоматизація» за 2019-2021 рр., млн. грн.

Джерело: створено автором на основі [13].

Після проведеного аналізу щодо фінансової діяльності за 2019-2021 рр., можна зробити висновок, що ТОВ «КСК-Автоматизація» є платоспроможне, що означає, що компанія має достатню кількість ресурсів для погашення зобов'язань, усі витрати покриваються прибутком, що отримується від замовлень продукції, має досить стабільну діяльність, яка дає змогу забезпечити подальший розвиток.

ТОВ «КСК-Автоматизація» поділяється на дві частини з 2012 року, одна з яких є дочірня компанія «Інженерний центр КСК-Автоматизація», яка займається розробкою проектів, а також представляє вже готову проектну документацію та електротехнічну продукцію згідно цієї документації. Досить важливим є те, що від дочірньої компанії «Інженерний центр КСК-Автоматизації» готова продукція експортується в різні європейські країни та частково здійснювалася поставка продукції до Російської Федерації. Варто зазначити, що після вторгнення Російської Федерації на територію України 24 лютого 2022 року, ТОВ «КСК-Автоматизація» вийшла з ринку Російської Федерації, як і компанії, що співпрацюють з «КСК-Автоматизація» та надають свою продукцію для продажу, наприклад такі компанії, як : Mitsubishi Electric (Японія), E2S (Великобританія) та Pepperl+Fuchs (Німеччина/Італія). ТОВ «КСК-Автоматизація» повністю припинила поставки продукції, а також припинила допомагати щодо обслуговування, вже раніше встановленої продукції на російських підприємствах. Також варто зазначити, що відбувався й реекспорт продукції ТОВ «КСК-Автоматизації» до повоєнних дій в Україні, що означає митний режим товару, які були раніше ввезені

на митну територію України та вивозяться для перепродажу за її межі, в даному випадку до європейських країн, без сплати вивізного мита та без заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Щодо ТОВ «КСК-Автоматизація» наразі не відбувається експорту продукції закордон, хоча така альтернатива існує, та можливо через деякий час ТОВ «КСК-Автоматизація» вийде на міжнародний ринок продажу продукції, як дистриб'ютор, адже в компанії є все необхідне для цього.

В той же час, відбувається поглинання українського ринку, де компанія займає приблизно 11% на промисловому ринку України, компанія співпрацює з понад 200 компаній в різних містах та областях України. Для більш конкретного представлення, зображена діаграма географічної структури щодо поставок продукції в міста України 2020- 2021 року на рис. 1.4.

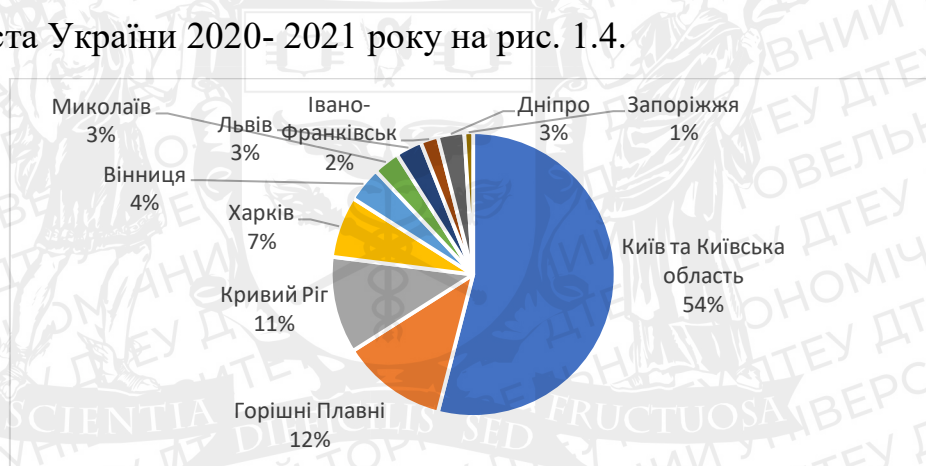

Рис. 1.4. Географічна структура поставок продукції по Україні 2020-2021 рр.
Джерело: створено автором на основі [13].

Що стосується імпорту продукції для ТОВ «КСК-Автоматизація», з країн Європи та Азії було залучено електротехнічну продукцію на 270 млн. євро у 2021 році, що на 10% більше ніж у 2020 році. Імпортна діяльність дає можливість ТОВ «КСК-Автоматизація» розвиватися, адже чим більше залучено імпоротної продукції тим більше є ефективне та рентабельна компанія, що дає змогу покращити рівень технічного прогресу підприємств, а також збільшити автоматизованих та модернізованих засобів виробництва.

Розглянемо більш конкретно географічну структуру імпорту товарів у 2019-2021 рр. на рис. 1.5.

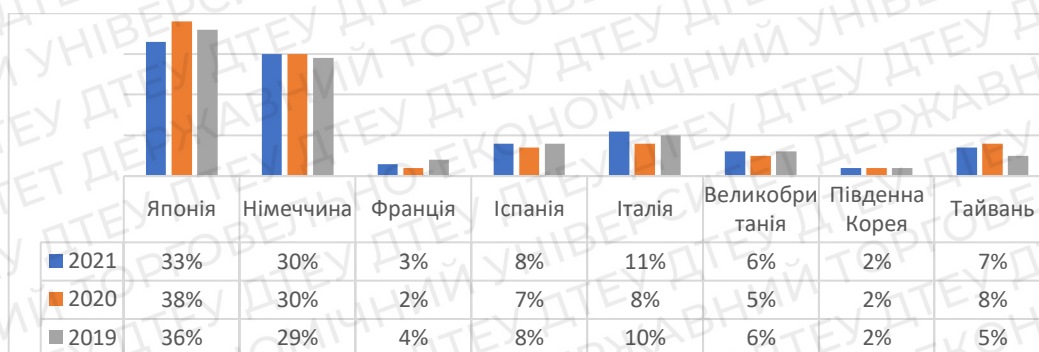

Рис. 1.5. Географічна структура імпорту за 2019-2021 рр.

Джерело: створено автором на основі [13].

Отже, можна побачити, що ситуація щодо імпортової діяльності ТОВ «КСК-Автоматизація» з роками змінювалась не кардинально, але деякі зміни присутні, так наприклад у 2020 році поставки обладнання Японії збільшилися на 5% у порівнянні з 2019 роком та на 2% у 2021 році, а поставки компаній Франції та Італії у 2020 році зменшилися. Це зумовлено ситуацією у світі, а саме пандемією Covid-19, через те що пандемія негативно вплинула на розвиток та роботу підприємств, що виробляють обладнання та експортують до України. Також щодо чинників, які можуть вплинути на експортно-імпорту діяльність можна зазначити такі як: фінансово-економічні, маркетингові, логістичні та виробничі труднощі; фактори прямого впливу; фактори внутрішнього та зовнішнього середовища; фактори тимчасової або постійної дії; контрольовані та неконтрольовані чинники. А також це можуть бути конкурентні підприємства, що можуть першими запропонувати свою продукцію на вітчизняному ринку, відсутність продукції на складі, підвищенням цін на сировину або фактори, які зумовлюють неможливе швидке відправлення продукції.

Аналізуючи імпорту діяльність ТОВ «КСК-Автоматизація», варто відмітити основне обладнання, що експортують країни Європи та Японії для компанії, а також представити дану інформацію у вигляді діаграми на рис. 1.6. Отже, основне обладнання є: програмовані логічні контролери серії A-PLC та F-PLC; панелі оператора (Human Machine Interface); частотні перетворювачі (Inverter) для електродвигунів; комутаційна апаратура (LVS); програмне забезпечення (Software); сервоприводи (S/M); Промислові роботи (маніпулятори) та інші.

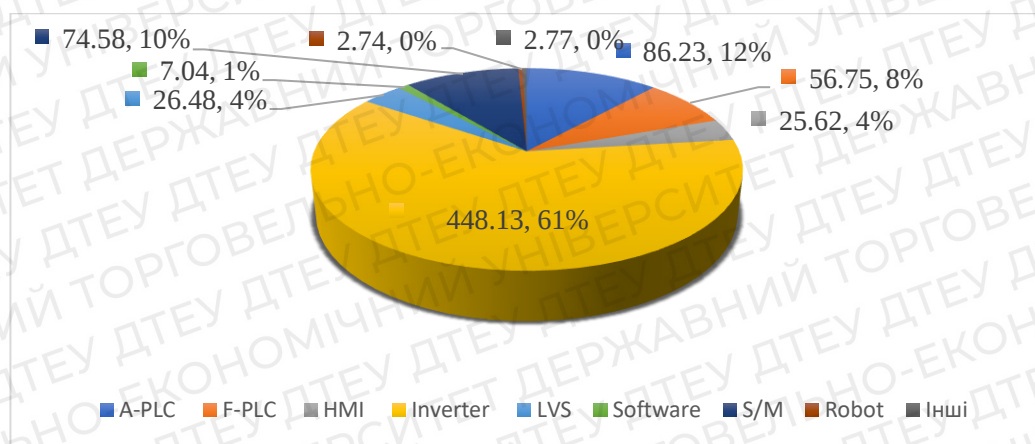

Рис. 1.6. Основне обладнання ТОВ «КСК-Автоматизація»

Джерело: створено автором на основі [13].

Згідно наведених даних за 2021-2022 рр. найбільше було завезено програмовані логістичні контролери, а саме на 61% від всієї продукції, що допомагають підприємствам різних промисловостей.

Підсумовуючи усі наведені дані, та зробивши аналіз міжнародної діяльності, варто зауважити, що ТОВ «КСК-Автоматизація» має достатньо конкурентів на ринку України, що мають схожий вид діяльності, але відрізняється тим, що співпрацює з міжнародним середовищем, бере участь у різних заходах, пристосовується до умов навколишнього середовища та розвиває не тільки продукцію, але й інноваційну діяльність. Значний негативний вплив на середовище ТОВ «КСК-Автоматизація» є економічна ситуація в країні, оскільки продукцію, що застосовують підприємства різних промисловостей є імпоротною. На це впливає економічна нестабільність, які впливають на попит та пропозицію на ринку, імпорт продукції стає більш ризикованим та неосязними, через воєнний стан в країні.

Таким чином, аналіз діяльності ТОВ «КСК-Автоматизації» дав змогу виявити основні проблемні моменти, на які потрібно звернути увагу під час розробки плану щодо розвитку міжнародної діяльності. На даному етапі ТОВ «КСК-Автоматизація» не дозволяє повною мірою відбувається імпортна діяльність, що дозволяє підприємству існувати та розвиватися, але у майбутньому ТОВ «КСК-Автоматизація» має усі шанси вийти та стати конкурентоспроможними на міжнародному ринку. ТОВ «КСК-Автоматизація».

Висновок до 1 розділу

Інноваційний потенціал являє собою трудомістке та багатогранне поняття, що відображають його сутність та бачення. Дослідивши наукові статі та праці багатьох науковців, можна сказати, що дефініції «інноваційний потенціал» поділяють на дві частини, деякі вважають, що інноваційний потенціал є одним цілим економічного простору або ж частина, яка складається з різних складових, що включає в собі ресурси для забезпечення діяльності підприємств. При цьому, варто зазначити, що спільне між різними трактуваннями інноваційного потенціалу являється те що, інноваційний потенціал є важливим чинником для підприємства, а саме для його ефективного залучення нових технологій та для підвищення конкурентоспроможності як на вітчизняному, так і на міжнародному ринку. Дане поняття характеризується цілісною основою потенціалу підприємства, в якій є взаємозв'язок з іншими складовими потенціалу, як науково-технічного, кадрового, технологічного та інших, та являється їхнім джерелом розвитку.

Важливо, що при визначенні інноваційного потенціалу підприємства треба скористатися його оцінкою, що також являє собою складний процес, де відсутній лише один підхід щодо його розрахунку. Таким чином, різнобічна оцінка дає можливість конкретизувати показники інноваційного потенціалу та оцінити їх більш детально. Після дослідження сутності й поняття інноваційного потенціалу, було розглянуто аналіз міжнародної діяльності конкретного підприємства, а саме ТОВ «КСК-Автоматизація».

Проведений аналіз, дає змогу отримати дані щодо компанії, його конкурентоспроможність на ринку збуту, експортно-імпорту діяльність та дослідження продукції, що представляє ТОВ «КСК-Автоматизація». Дослідження дало змогу побачити, що компанія успішно розвивається, має міжнародне співтовариство, що розвивається з кожним роком, має фінансову стійкість, яке представлено зростанням впроваджених інновацій та реалізації продукції. А також було сформовано можливості, що дають змогу вийти повноцінно на міжнародний ринок.

РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОВ «КСК-Автоматизація»

2.1 Оцінка сприятливості середовища міжнародного бізнесу ТОВ «КСК-Автоматизація»

Для оцінки аналіз сприятливості середовища міжнародного бізнесу ТОВ «КСК-Автоматизація» варто визначити його особливості, ступень сприятливості, економічну конкурентоспроможність, прийняти рішення щодо вибору приймаючої країни, а саме що включають в собі перспективи на закордонному ринку, а також оцінити інноваційний потенціал ТОВ «КСК-Автоматизація». Для цього варто скористатися компаративним методом дослідження, застосування якого дасть можливість отримати результати економічної глобалізації, міжнародного співробітництва та розширити діяльність та партнерів, що будуть долучати іноземні інвестиції в нові проекти.

Сутність компаративного методу дослідження сприятливості середовища міжнародного бізнесу полягає у вивченні середовища як України, так і приймаючих країн до яких варто залучити діяльність ТОВ «КСК-Автоматизація» за допомогою глобального індексу у міжнародних рейтингах. Зокрема, рейтинговий аналіз служить основою, що допомагає дізнатися середовище міжнародного бізнесу, можливості функціонування географічно диверсифікованих міжнародних компаній, а також оцінювання середовища інноваційного потенціалу підприємств. При проведенні оцінки сприятливості середовища використовується оцінка показників країн у міжнародних рейтингах та надає змогу отримати результати щодо економічного забезпечення країн при Індексі глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index- GCI); результати щодо інновацій глобального Індeksu інновацій (The Global Innovation Index); Індeksu цифрової економіки та суспільства (The Digital Economy and Society Index); а також Індeksu готовності до мережі (Networked Readiness Index).

Індекс глобальної конкурентоспроможності являє собою глобальне дослідження та являється одним з найважливіших індикаторів стану економіки та економічного зростання, що розраховується за допомогою методики Всесвітнього

економічного форму (ВЕФ), базою даного індексу є результати показників за 12 місяців та оновлюється кожного року. В межах Індексу глобальної конкурентоспроможності відбувається аналіз, що складається з 113 змінних, які детально характеризують конкурентоспроможність країн світу, що знаходяться на різних рівнях економічного розвитку [17, с. 72]. Глобальний Індекс конкурентоспроможності об'єднує 12 контрольних показників, що визначають рівні економічного зростання, до них належать: якість інституцій; інфраструктура; макроекономічна стабільність; здоров'я та початкова освіта; ефективність ринку праці; ефективність ринку товарів і послуг; розвиненість фінансового ринку; рівень технічного розвитку; розмір внутрішнього ринку; конкурентоспроможність компаній та інноваційний потенціал, що показує здатність до інновацій країн та компаній в цілому та наводяться підсумки даних показників в діапазонах від 0 до 100.

Ще одним не менш важливим інструментом, що оцінює й досліджує сприятливість середовища міжнародного бізнесу є Індекс легкого ведення бізнесу (Doing Business), компоненти даного рейтингу оцінюють діяльність підприємств між країнами всього світу. Індекс легкого введення бізнесу пов'язане тісно між діяльністю підприємства та зростання економічної складової країн, що містить в собі сприятливість бізнес-клімату, рівень конкурентоспроможності країн, а також активізації підприємств й подолання рівня корупції. Даний індекс оцінює ведення бізнесу у 190 країнах на основі 10 найважливіших показників, що показують рейтинг сприятливості умов щодо ведення бізнесу, а саме включають в собі: створення підприємств; отримання дозволів на будівництво; підключення до системи електропостачання; реєстрації власності; отримання кредитів; захист прав інвесторів; оподаткування; міжнародна торгівля; забезпечення контрактів; закриття підприємства.

Щодо Індексу цифрової економіки та суспільства (The Digital Economy and Society Index), даний індекс узагальнює показники цифрової ефективності Європи та відстежує прогрес країн ЄС з 2014 року. Щороку Індекс цифрової економіки та суспільства включає в себе дохід країн, які підтримують країн-членів у визначеній

сфері, які потребують пріоритетних дій, а також включають в собі аналіз країн ЄС у ключових цифрових сферах для підтримки політичної та економічної стабільності [18].

Індекс готовності до мереж (Networked Readiness Index), даний Індекс був розроблений у 2002 році, раніше випускався під Всесвітнім економічним форумом (World Economic Forum) та міжнародною школою бізнесу INSEAD та відображають показники щодо розвитку глобального інформаційного суспільства в країнах всього світу. Характеризується Індекс готовності до мереж рівнем розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та мережевої економіки у країнах світу. На даний момент, Індекс є одним із найважливіших показників інноваційного та технічного потенціалу країн й надає можливість розвитку у сфері високих технологій та цифрової економіки, а також являються можливостями для підвищення конкурентоспроможності та продуктивності.

Останній та не менш важливий Індекс для оцінки сприятливості середовища міжнародного бізнесу є Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index), являє собою глобальне дослідження різних країн щодо привабливості й розвитку інновацій. Дослідження Глобального Індексу інновацій відбувається з 2007 року за допомогою Міжнародної бізнес-школи INSEAD, а також Всесвітньої організації інтелектуальної власності (World Intellectual Property Organization, WIPO), що представляє найповніший комплекс показників інноваційного розвитку у всьому світі. Даний Індекс містить в собі 82 складові, які характеризують та дають повну оцінку щодо інноваційного розвитку країн різних рівнях економічного розвитку. Глобальний Індекс інновацій поділяються на дві групи, в одній з яких ведеться мова про вже існуючий розвиток інновацій, а інша група про інноваційний потенціал країн, що тільки починають розвивати сферу інноваційного розвитку.

Отже, розібравшись з чого складається оцінка сприятливості середовища міжнародного бізнесу, варто перейти до вибору приймаючих країн до яких в майбутньому ТОВ «КСК-Автоматизація» зможе долучити свою продукцію та завоювати міжнародний ринок. Варто зазначити, що для вибору приймаючих країн треба прийняти до уваги й співтовариство й політичні відносини країн з Україною,

адже в подальшому це буде грати велику роль відносно реалізації експорту товарів та послуг ТОВ «КСК-Автоматизація» на міжнародному ринку. Відносно цього, приймаючи країни до яких варто залучитися є Німеччина, Польща та Іспанія, адже саме ці країни розвиваються відносно швидко на міжнародному рівні та мають багато підприємств, які хочуть розвивати свою діяльність в різних напрямків, за допомогою автоматизованої продукції для досконалості товарів та послуг, де й знадобиться продукція ТОВ «КСК-Автоматизація». А також щодо політичної складової, дані країни підтримають Україну, економічно-фінансову стабільність, залучають безперешкодно свої інвестиції, вважають, що Україна є могутньою державою, якій є місце у ЄС та на даний момент, в умовах військового стану в Україні допомагають фінансовою підтримкою та захисту громадян.

Одне з найголовнішого є оцінити економічні-торгівельні відносини країн з Україною для вибору закордонного ринку для ТОВ «КСК-Автоматизація». Відносини України та Німеччини мають рівень стратегічного партнерства. Співробітництво засноване на взаємній довірі та на нормативно-правовій базі, Німеччина допомагає Україні в фінансовому плані та розробляє ряд реформ для змін економічного становища в Україні. У міжнародній торгівлі товарів та послуг, стратегічним інтересам Німеччина відповідає розвиток відносин з Україною, адже цей процес не лише буде впливати на геополітичну стабільність в Європі, але й стане підґрунтям для розвитку торговельно-економічного партнерства, а також потужної ринкової стабільності в нашій країні. Щодо співробітництва Польщі та України, то вперш за все потрібно відзначити, що дані країни розташовані один до одного своїми кордонами, що спрощує логістичні напрями, співпраця цих країн є відносно розвинутою. Польща посідає провідне місце серед торговельних партнерів України. Зокрема, Польща зацікавлена в нашій продукції, що представляє ТОВ «КСК-Автоматизація» й вже наразі має співпрацю з компанією. Стосовно відносин між Іспанією та Україною, варто зазначити, що Іспанія є одним із основних партнерів України, міжнародні стосунки є багатозначними та динамічними за останні декілька років, підтримуючи одне одного й активно

розвиває відносини між собою. Іспанія зацікавлена в Україні, неодноразово показує цим своїми інвестиціями в різні сфери діяльності.

Отже, приймаючі країни є: Німеччина, Польща та Іспанія. За допомогою табл. 2.1. про основні рейтингові системи, що являються результатом глобальних досліджень бізнес-середовища країн за 2020 рік, потрібно здійснити оцінювання міжнародного бізнес середовища тієї чи іншої країни.

Таблиця 2.1

Основні рейтингові системи дослідження середовища за 2020 рік

Індекс	Країна		
	Німеччина	Польща	Іспанія
Індекс глобальної конкурентоспроможності	81,8	68,9	75,3
Індекс цифрової економіки та суспільства	56,1	45,0	57,0
Індекс готовності до мереж	78,95	64,33	69,94
Глобальний Індекс інновацій	59,7	43,8	45,6
Індекс легкого ведення бізнесу	79,72	86,5	77,9

Джерело: складено на основі [18-23].

Наступне завдання оцінки сприятливості середовища міжнародного бізнесу полягає в більш детальним та конкретним аналізі середовища за кожною країною окремо, що представлена у додатку Д та складена на основі показників [18-23].

Необхідно знайти середнє значення окремих складових середовища міжнародного бізнесу за кожною країною, що дозволяє оцінити сприятливість національного середовища для міжнародного бізнесу. Агрегований показник стану міжнародного бізнес-середовища приймаючої країни розраховується за допомогою формули (2.1) та представимо розрахунок за агрегованим показником міжнародного бізнес-середовища у табл. 2.2.

$$I = \frac{1}{N} \sum_{M=1}^N \frac{1}{M_i} \sum_{j=1}^{M_i} k_{ij} \quad (2.1)$$

Таблиця 2.2

Розрахунок за агрегованим показником міжнародного бізнес-середовища

Складові бізнес-середовища	Середні значення за складовою		
	Німеччина	Польща	Іспанія

Продовження таблиці 2.2

Макроекономічне середовище	92,1	85,7	82,1
Ступінь економічного лібералізму	66,1	56,6	60,4
Інституціональне середовище	76,2	57,1	64,2
Підприємницьке середовище	77,0	69,8	76,2
Фінансово-інвестиційне середовище	70,1	57,1	69,7
Інфраструктурне середовище	78,3	46,6	59,7
Ринок праці	64,2	45,6	53,1
Цифрове середовище	56,6	46,3	59,5
Агрегований показник міжнародного стану бізнес-середовища країн	72,5	58,1	65,1

Джерело: складено на основі [18-23].

Розглядаючи розрахунки за агрегованим показником міжнародного бізнес-середовища з таблиці 2.2 та отриманих результатів показників трьох приймаючих країн, а саме: Німеччина, Польща та Іспанія, можливо зробити висновок, що найбільш прийнятні агреговані показники міжнародного бізнес-середовища для експорту продукції ТОВ «КСК-Автоматизації» буде виступати Німеччина, адже дана країна має найбільш ефективний та забезпечений ринок збуту на міжнародному рівні, займається розвитком свого потенціалу у всіх напрямках та має високий рівень конкурентоспроможності, що дасть можливість ТОВ «КСК-Автоматизації» покращити свій потенціал, а також вдосконалити товари та послуги. Німеччина є найбільшим ринком у Європі, тим самим приваблює інших країн, адже це не тільки найкрупніший ринок у ЄС, а й один з найбільш інноваційних споживчих ринків, при цьому існують деякі ризики, адже дана країна має сильну конкуренцію на міжнародному ринку, в результаті чого ринок насичений товарами та послугами, але при цьому має зацікавленість та можливості реалізувати й просувати продукцію та послуги на міжнародному ринку збуту.

Варто зазначити, щодо діяльності даних країн, інноваційного розвитку та потенціалу. Щодо Німеччини, то дана країна піднялася в рейтингу найбільших інноваційних країн світу на дев'яту позицію у світі. Розвиток інноваційної діяльності країни залежить від впливу й окупності інвестицій, що спрямовані на досконалість й підтримку інноваційного потенціалу країни, а також від фінансування та науково-технічного розвитку країни, а також рівнем й якості освіти. Інноваційний потенціал Німеччини вважається основою розвитку

економічної діяльності. Близько 2,6% країна виділяє на розробку нових розробок та на наукові дослідження. Особливу увагу Німеччини приділена інноваційного потенціалу підприємств, як малих так і середніх, що сприяє на конкурентоспроможність Німеччини на міжнародному рівні. Незважаючи на високий інноваційний потенціал Німеччина, країна має також ряд проблем, що є перепонами на шляху зміцнення її конкурентних позицій, до них можна віднести: дефіцит наукових кадрів, що супроводжується швидким старінням населення; нерівномірний економічний розвиток регіонів, а також недостатній рівень взаємодії науки і бізнесу та розвиток перспективних технологій [24 с. 314].

Інноваційної діяльності Польщі, то дана країна покращила свої показники на 8,3% за останні декілька років, що означає розвиток інноваційної діяльності швидше ніж у середньому країнах ЄС. Найбільший інноваційний потенціал розглядається у науково-технічному розвитку та інноваційної інфраструктурі. Органи влади м. Познань розпочали реалізацію проекту «Розробка моделі підтримки підприємництва у академічному секторі», метою проекту є підвищення ефективності використання інноваційного потенціалу для посилення конкурентоспроможності економіки регіону через впровадження прогами підтримки підприємства в академічному середовищі та забезпечення передачі технологій із наукового сектора підприємцям [25 с. 70].

З приводу інноваційного потенціалу Іспанії, то він не задіяний у повному обсязі та наразі тільки на етапі розвитку, це зумовлено кризового становища країни. Іспанія дає поштовху у розвитку інноваційного потенціалу та науково-технічного потенціалу, а також фінансує інноваційну діяльність малих та середніх підприємств.

Отже, провівши аналіз оцінки сприятливості середовища міжнародного бізнесу, можна сказати, що найбільш розвинутою країною є Німеччина, що на повну силу використовує свої ресурси та має прогресивне становище на міжнародному ринку, розвиває та вдосконалює інноваційний потенціал країни, таким чином ТОВ «КСК-Автоматизація» може вийти на ринок Німеччини, реалізуючи свої товари та послуги.

2.2 Напрями вдосконалення розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація»

Управління інноваційним потенціалом для підприємств є доволі складною ланкою. Для того щоб оцінити та вдосконалити вже існуючий інноваційний потенціал потрібно вперш за все, дослідити зовнішнє та внутрішнє середовища даного підприємства, зробити оцінку рівня інноваційного потенціалу, знайти наявні проблеми, що впливають на рівень інноваційного потенціалу, сформувані інноваційні стратегії, а також розробити план розвитку, що вдосконалив інноваційний потенціал підприємства. Розвиток інноваційного потенціалу підприємства забезпечується за рахунок власних інтелектуальних, креативних ресурсів або залучених шляхом розвитку науково-технічного співробітництва, як на регіональному так і на міжнародному рівні, здійснення патентного пошуку, вивчення й удосконалення провідного досвіду конкурентів або інших галузей [27, с. 77].

Для розробки напрямів вдосконалення розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація» необхідно вперш за все дослідити та оцінити рівень інноваційного потенціалу компанії. Задля даного дослідження потрібно зробити аналіз за допомогою компонентного методу, що був раніше зазначений у 1 розділі даної випускної кваліфікаційної роботи.

Таким чином, для вихідного етапу оцінки інноваційного потенціалу необхідно представити основні дані для подальшого розрахунку, що представимо у табл. 2.3

Таблиця 2.3

Основні дані для розрахунку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація»

Найменування	Позначення	Дослідженні роки		
		2019	2020	2021
Загальна чисельність працівників за звітний період	$Ч_{\text{заг}}$	130	110	110
Кількість працівників, зайнятих в НДДКР	$Ч_{\text{ндкр}}$	30	28	28
Кількість працівників, що пройшли навчання/курси/підвищення кваліфікації за звітний період	$Ч_{\text{навч}}$	80	80	80
Кількість керівників та спеціалістів	$K_{\text{заг}}$	28	30	30

Продовження таблиці 2.3

Кількість керівників та спеціалістів, що мають вищу освіту	К _{осв}	28	30	30
Власний капітал, тис. грн	ВК	30	30	40
Основні засоби підприємства, тис. грн	ОЗ	22 835	23 846	23 178
Загальна сума підприємства, тис. грн	К _{заг}	58 336	63 447	75 543
Середньорічна вартість основних виробничих факторів, тис. грн	ОВФ _{сер}	13840	10605	14391
Вартість нововведених основних виробничих фондів, тис. грн	ОВФ _{нов}	2890	1453	3235
Загальний об'єм відвантажених товарів, виконаних робіт/послуг за звітний період, тис.грн	П _{заг}	317 678 000	320 236 000	342 877 000
Об'єм відвантаженої інноваційної продукції за звітний період, тис. грн	П _{іннов}	2 859	3 555	3 858
Витрати на технологічні інновації за звітний період, тис. грн	В _{тех.іннов}	730	825	762
Витрати НДР за звітний період, тис. грн	В _{ндр}	2 052	2 365	2 420
Витрати на навчання, тис.грн	В _{навч}	280	160	240
Витрати на придбання машин та обладнання, тис. грн	В _{м. і обл.}	980	1 500	2
Витрати на придбання технологій за звітний період, тис. грн	В _{технол}	25 167	28 246	26 093
Вартість нематеріальних активів, тис. грн	В _{нем.акт}	500	795	887
Вартість необоротних активів, тис. грн	В _{необ.акт}	500	795	887
Кількість новацій, які знаходяться у розробці за звітний період, шт.	Ч _{розр. нов}	0	1	1
Кількість новацій, впроваджених за звітний період, шт.	Ч _{впров. нов}	0	1	1

Джерело: складено на основі [12;13;16].

Згідно наведених даних основних показників за період 2019-2021 рр., що надані для оцінювання інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація», дають можливість не тільки оцінити інноваційний потенціал компанії, але й більш конкретно розглянути динаміку інноваційного потенціалу за останні три роки. Оцінювання відбувається за допомогою п'ятнадцятьма показниками та оцінюється за експертним методом, на підставі аналізу даних ТОВ «КСК-Автоматизація», які представлені у табл. 2.3. Співробітниками було проведено бальне оцінювання, де кожен показник оцінюється за шкалою від 0 до 10, де 0 являється мінімальним, а 10 максимальним значенням. Результати проведеного аналізу щодо оцінки інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація» буде відображено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Оцінювання інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація»

Найменування	Значення бального критерію (0 до 10)		
	2019	2020	2021
1. Працівники, зайняті дослідженнями та розробками, к-сть.	3	3	3
2. Рівень освіти менеджерів вищої та середньої ланки, к-сть.	10	10	10
3. Працівники, що пройшли навчання, к-сть.	10	10	10
4. Витрати на навчання персоналу, тис. грн	5	2	4
5. Наявність інтелектуальної власності	10	10	10
6. Коефіцієнт засвоєння інновацій	0	10	10
7. Витрати на дослідження та розробки, тис. грн	10	10	10
8. Забезпеченість основними засобами, к-сть.	7	7	7
9. Освоєння нової техніки, шт.	3	3	3
10. Освоєння нової продукції, шт.	0	1	1
11. Витрати на придбання машин та обладнання, тис. грн	10	10	2
12. Витрати на придбання технології, тис. грн	10	10	10
13. Коефіцієнт автономії	1	1	1
14. Витрати на технологічні інновації, тис. грн	0	0	0
15. Масштаб підприємства, к-сть.	1	1	1

Джерело: складено на основі [12;13;16].

Експертне оцінювання показало рівень основних показників, що входять до інноваційного потенціалу підприємства, побудуємо за даними показниками графік, який схематично покаже ситуацію на ТОВ «КСК-Автоматизації» за 2019-2021 рр., що представлено на рис. 2.1.

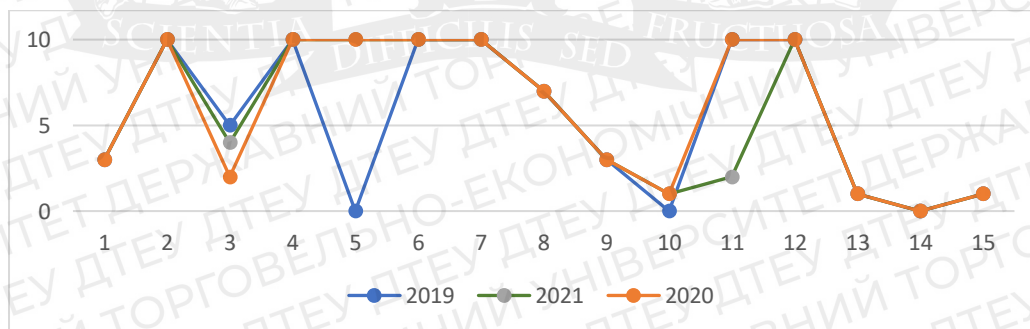

Рисунок 2.1 Рівень інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація»

Джерело: складено на основі [12;13;16].

Оцінивши та показавши, як змінилася ситуація інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація» за період 2019-2021 рр., наступним завданням є розрахувати інтегральний показник інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація», за допомогою формули (2.2).

$$ІП = \sum_{i=1}^n \frac{K_i}{n}, \quad (2.2)$$

Таким чином, інноваційний потенціал ТОВ «КСК-Автоматизація» за даними періодами є такий:

$$П_{2019} = 5,3;$$

$$П_{2020} = 5,8;$$

$$П_{2021} = 5,4.$$

Потрібно зауважити, що для того, щоб зрозуміти наскільки високий або ж навпаки низький чи середній рівень інноваційного потенціалу, треба скористатися шкалою оцінки інноваційного потенціалу. Адже, чим вище інноваційний потенціал підприємства, тим більше можливостей уникати кризових ситуацій, що можуть виникнути. Для одержання експертної інформації та обробки її кількісними методами можна використовувати вербально-числові шкали, до складу яких входять змістовно описувані найменування її градацій і відповідні їм числові значення або діапазони числових значень. Поширення набула вербально-числова шкала Харрінгтона [27, с. 35], що буде представлена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Шкала оцінювання рівня інноваційного потенціалу

Градація	Числовий інтервал
Висока	8,1-10
Середня	4,1-8,0
Низька	2,1- 4,0
Дуже низька	0-2,0

Джерело: складено на основі [27, с. 35].

Таким чином, можна стверджувати, що після проведених розрахунків рівень інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація» є середнім, так як значення за останні 3 роки, а саме протягом 2019-2021 рр., знаходяться в межах 4,1-8,0, що в даному випадку, згідно табл. 2.5 являється «середнім».

Проаналізувавши інноваційний потенціал ТОВ «КСК-Автоматизація» можна сказати, що за останні три роки ситуація не змінювалася кардинально, так наприклад за 2021 рік зменшився 0,4 порівняно з 2020 роком та на 0,5 порівняно з 2019 роком.

В результаті проведеного аналізу оцінки інноваційного потенціалу та знаючи, що ТОВ «КСК-Автоматизація» має середній рівень, доцільно впровадити заходи,

що дадуть можливість покращити й розвинути рівень інноваційного потенціалу даної компанії. Даний аналіз дав змогу побачити наявні проблеми, що виникли у ТОВ «КСК-Автоматизація», наприклад такі як: освоєння нової продукції та техніки; витрат на технологічні інновації, низький рівень науково-технічних можливостей, а також звернути увагу на завантаженість співробітників, що зумовлено малою кількістю співробітників через скорочення штату у 2020 році. Для вирішення даних наявних проблем, що виникли на ТОВ «КСК-Автоматизації» необхідно розробити заходи та покращити рівень інноваційного потенціалу. Для більш детального аналізу проблем, що виникли та їх подолання, представимо у табл. 2.6

Таблиця 2.6

Шляхи вирішення проблем ТОВ «КСК-Автоматизація»

Проблеми, що виникли при оцінюванні	Шляхи вирішення даних проблем
Освоєння нової продукції та техніки	Оновлення й удосконалення продукції та техніки, а також за допомогою принципу інтеграції, досліджувати продукцію.
Витрати на навчання персоналу	Збільшення витрат на навчання персоналу, розробка програми, мотивування персоналу.
Витрати на технологічні інновації	Збільшення витрат з урахуванням допоміжних фінансових ресурсів, розробка програми фінансування інноваційної діяльності, а також модернізувати наявне обладнання.

Джерело: складено на основі проведеного аналізу.

Згідно наведеній табл. 2.6 можна вважати, що для вирішення наявних проблем, дані заходи можуть покращити інноваційний потенціал ТОВ «КСК-Автоматизація», а також покращити економічні показники, розробити детальний план щодо фінансування інноваційної діяльності та модернізувати обладнання, завдяки цьому ефект від даних заходів є зростання продажу продукції, зростання якості виконання замовлень та робіт, зростання конкурентоспроможності, розширення ринку збуту, а також не менш важливим є поява інноваційного розвитку ТОВ «КСК-Автоматизація». За даними напрямками, що дадуть можливість розвинути показники інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація», відтворимо схематично розвиток інноваційного потенціалу на рис. 2.2.

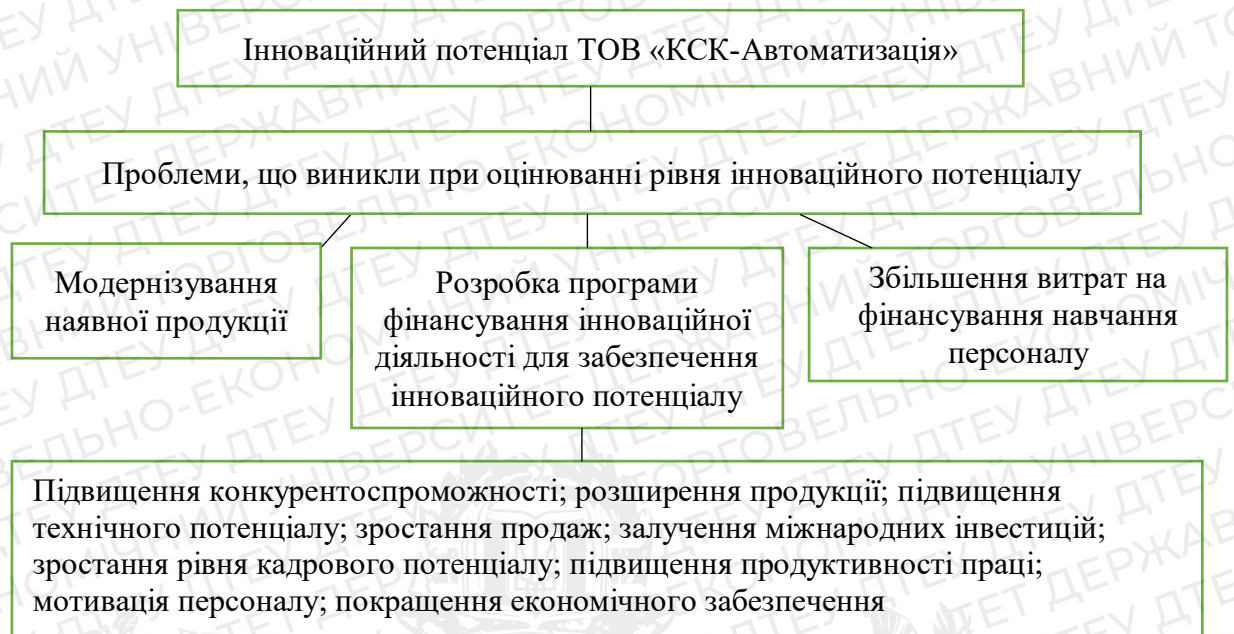

Рисунок 2.2 Схематичний рисунок забезпечення розвитку інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація»

Джерело: складено на основі проведеного аналізу.

За допомогою даних заходів, можливе вирішення проблем, що виникли під час оцінювання інноваційного потенціалу, а також покращити інноваційну діяльність та економічні показники ТОВ «КСК-Автоматизація» загалом. Наступним завданням для забезпеченості інноваційного потенціалу необхідно сформулювати інноваційну стратегію, яка дасть змогу підтримати належні показники інноваційного потенціалу та вдосконалить його на ТОВ «КСК-Автоматизації». Інноваційні стратегії розвитку інноваційного потенціалу впливає прямо пропорційне на ефективність розвитку підприємства. Основні аспекти, що включає в собі інноваційна стратегія є такими:

- достатній рівень уваги до інноваційної діяльності підприємства, що впливає на обсяг ресурсів для формуванню інноваційних ідей та проектів;
- розвиненості організації, а саме розвиток виходу на міжнародні ринки, технологічного розвитку та інноваційну активність підприємства;
- розвиток співпраці з іншими підприємствами, що дасть можливість розширити об'єм знань та досвіду, а також дасть змогу повисити конкурентоспроможність.

При середньому рівні інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація» слід обрати одну з оборонних стратегій, а саме послідовницьку стратегію, що дасть змогу наблизитися до високого рівня інноваційного потенціалу, з вирішенням даних проблем, а саме за допомогою освоєння нової продукції та технологій, а також модернізування інноваційної діяльності та процесів ТОВ «КСК-Автоматизація», шляхом вводу нової продукції, як роботи та нові контролери, що забезпечать розвиток інноваційного потенціалу.

Таким чином, дані заходи дадуть змогу вдосконалити інноваційний потенціал та покращити відповідні процеси ТОВ «КСК-Автоматизація». А також варто зазначити інші завдання та рекомендації для ТОВ «КСК-Автоматизація», що дадуть можливість вдосконалити та забезпечити інноваційний потенціал, а саме:

- контроль, як зовнішнього, так і внутрішнього середовища
- слідкування та впровадження нових тенденцій на ринку збуту;
- постійне дослідження й аналізування інноваційного потенціалу;
- співпраця з іншими підприємствами;
- організація управління та реалізації інноваційної продукції;
- контроль над реалізованою інноваційною продукцією;
- впровадження фінансових програм для залучення інвестицій;
- вихід на міжнародний ринок.

Отже, дані рекомендації для вирішення проблем, що виникли під час оцінки інноваційного потенціалу дадуть можливість вдосконалити та підвищити інноваційний потенціал компанії, згідно цього буде розвиватися діяльність, збільшить рівень конкурентоспроможності, дасть змогу підвищити економічно-фінансове середовища ТОВ «КСК-Автоматизація», а найголовніше вийти на міжнародний ринок Німеччини, де буде представляти свою продукцію та послуги.

Висновок до 2 розділу

У даному розділі було проведено аналіз сприятливості середовища міжнародного бізнесу ТОВ «КСК-Автоматизація», за допомогою якого, компанія зможе залучити свою продукцію та послуги на міжнародний ринок. Було вибрано три приймаючи країни, а саме: Німеччина, Польща та Іспанія, в яких достатньо високий рівень розвитку у всіх напрямках. Аналіз був проведений за допомогою міжнародних рейтингів, а саме: Індексу глобальної конкурентоспроможності та Індексу легкого введення бізнесу, при цьому було розширено методику за такими індексами як: інноваційний глобальний Індекс; Індекс цифрової економіки та суспільства, а також Індексу готовності до мережі. Дане розширення допомогло зрозуміти наскільки приймаючі країни пристосовані до нового способу існування, що спричинено пандемією Covid-19, а також більшій розвиненості цифрового введення бізнесу. Дані індекси показують детальніше присутність цифрової ефективності країн, розвитку високих технологій, а також інформаційно-технологічного потенціалу, розвитку інновацій та інноваційного потенціалу країн. Таким чином, при розширенні міжнародних рейтингів для аналізу міжнародного середовища шляхом додавання даних індексів маємо можливість більш конкретно оцінити середовища приймаючих країн, а також рівень їх конкурентоспроможності, продуктивності. Результатом даного аналізу визначено, що найбільш сприятливим середовищем для експорту продукції ТОВ «КСК-Автоматизація» є Німеччина, адже має забезпечений ринок збуту, ефективний розвиток інноваційного потенціалу, а також високий рівень цифрової оснащеності.

Наступним завданням є визначити напрями вдосконалення інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація». Дослідження показало, що дана компанія має середнім рівень інноваційного потенціалу. Під час оцінки було виявлено проблеми, як освоєння нової техніки та продукції, а також витрати на технологічні інновації. Для них розроблено шляхи їх подолання, які забезпечать й покращать інноваційну діяльність, визначено інноваційну стратегію, а також завдання та рекомендації для вдосконалення інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація».

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У першому розділі було детально розглянуто сутність поняття «інноваційний потенціал», його складність та різноманіття у трактуванні багатьох науковців, вплив на діяльність підприємств, а також складові, що включає в собі дане поняття. Аналіз поняття та сутності інноваційний потенціал показав, що є невід'ємною частиною економічного простору та завдяки ньому забезпечує підприємству можливість зростати та мати високу конкурентоспроможність. Під час дослідження було виявлено, що інноваційний потенціал складається з певних сукупних складових, а саме з: трудових ресурсів; природних ресурсів; інституційних ресурсів; технічних ресурсів; інформаційний, а також організаційно-управлінських ресурсів. За допомогою них, досліджується детально наявні можливості підприємств та оцінюється рівень інноваційного потенціалу. Було розглянуто різні методи дослідження оцінювання інноваційного потенціалу, але найбільш конкретний метод, що дає змогу максимально визначити рівень інноваційного потенціалу був компонентний метод.

Після дослідження сутності інноваційного потенціалу, було розглянуто аналіз міжнародної діяльності ТОВ «КСК-Автоматизація», що дав можливість дослідити стан компанії, її конкурентоспроможність, розглянути основне обладнання та його походження, а також експортно-імпорту діяльність ТОВ «КСК-Автоматизація». Проведений аналіз показує, що компанія являється єдиною на ринку України офіційним ексклюзивним дистриб'ютором, має міжнародне співтовариство, найсучасніше роботизоване виробництво та успішно розвивається, а також має усі можливості вийти на міжнародний ринок, де буде представляти свої якісні послуги та автоматизовану продукцію, що підвищить рівень автоматизації технологічних процесів.

Другий розділ був присвячений оцінці сприятливості середовища міжнародного бізнесу, за допомогою якої ТОВ «КСК-Автоматизація» залучить свою продукцію на міжнародний ринок. Дана оцінка виконується за допомогою міжнародних рейтингів: Індекс глобальної конкурентоспроможності; Індекс легкого введення бізнесу, Індекс цифрової економіки та суспільства; Індекс

готовності до мережі, а також Інноваційний глобальний Індекс. Дослідження оцінки сприятливості бізнес середовища було розширено трьома міжнародними рейтингами, задля отримання більш конкретного розвитку приймаючих країн. Результатом визначено, що найбільш сприятливим середовищем для виходу на міжнародний ринок й залучити продукцію та послуги ТОВ «КСК-Автоматизація» є Німеччина, адже має високий рівень розвитку, а також забезпечений ринок.

Наступним завданням було вдосконалити інноваційний потенціал ТОВ «КСК-Автоматизація». Для цього було проведено розрахунки щодо оцінки інноваційного потенціалу, проаналізувавши основні фінансові показники розвитку компанії, а також забезпеченість інноваційного потенціалу було виявлено, що ТОВ «КСК-Автоматизація» має середній рівень інноваційного потенціалу за останні три роки, а саме становить в діапазоні від 5,7-6,2. Проведений аналіз показав основні проблеми, а саме: низький рівень освоєння нової продукції та техніки, витрати на навчання персоналу, а також витрати на технологічні інновації. В результаті, визначено шляхи подолання даних проблем, що зможуть покращити економічні показники. Для вдосконалення інноваційного потенціалу сформовано інноваційну стратегію, а також завдання та рекомендації, які дають змогу підтримати належні показники за допомогою освоєння нової продукції та технологій, модернізування інноваційної діяльності та процесів ТОВ «КСК-Автоматизація», а також збільшить конкурентоспроможність, що дасть змогу вийти на міжнародний ринок та представляти свою продукцію й послуги.

Таким чином, підсумовуючи всю проведenu роботу, можна сказати, що ТОВ «КСК-Автоматизація» має усі можливості для виходу на міжнародний ринок, представляючи свою продукцію, адже активно розвивається в усіх напрямках та зростає за допомогою впровадження інновацій та реалізації продукції та послуг. Перелічені заходи, а також рекомендації спрямовані на ефективну реалізацію й вдосконалення інноваційного потенціалу ТОВ «КСК-Автоматизація», через підвищення ефективності використання наявних ресурсів, фінансового забезпечення компанії, що дасть змогу підвищити рівень інноваційного потенціалу та надалі розвивати діяльність ТОВ «КСК-Автоматизація».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко І.М. Інноваційний потенціал підприємства: сутність і структура. Дис. 20.12.2018. Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/20.pdf>
2. Хлопоніна-Гнатенко О. І. Структура інноваційного потенціалу в умовах глобалізації. Editorial board. 2021. С. 103. Режим доступу: <https://r.donnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1668/29.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=104>
3. Юхновський І.В. Сутність та структура інноваційно-інвестиційного потенціалу економіки: основні підходи та напрями формування. Економіка. 2010. № 33. С. 159-171. Режим доступу: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2010/04/159-171__no-2__vol-33__2010__UKR.pdf
4. Весельська К. А. Формування інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств. Економічний вісник НТУУ «КПІ» збірник наукових праць. 2014. Вип. 11. С. 445–451. Бібліогр.: 10 назв. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/11878>
5. Шилова О. Ю. Чермошенцева Є. С. Інноваційний потенціал підприємства: сутність і механізм управління. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2012. № 1. С. 220-227.
6. Богма О. С. Сутність інноваційного потенціалу підприємства. Вісник «Економічні науки». 2011. №1(9). С.12-15. Режим доступу: https://web.znu.edu.ua/herald/issues/2011/eco_2011_1/2011_1/012-15.pdf
7. Колосова Т.В. Системный подход к развитию инфраструктурных элементов инновационной деятельности предприятия. Экономика. 2012. № 1(5). С.12-15. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/sistemnyy-podhod-k-razvitiyu-infrastrukturnyh-elementov-innovatsionnoy-deyatelnosti-predpriyatiya/viewer>
8. Тисько М.М. Інноваційний потенціал підприємства як основа його розвитку. Приазовський економічний вісник. 2017. No 3(03). С. 54–58. Режим доступу: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/3_03_uk/14.pdf

9. Гурочкіна В.В. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та система захисту. Економіка: реалії часу. 2015. № 5. С. 51-57. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrch_2015_5_10
10. Бовин А. А. Управление инновациями в организации. Омега. 2006. С. 211-212.
11. М Микитюк П. П, Крисько Ж. Л., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Скочиляс С. М. Інноваційний розвиток підприємства. Навчальний посібник. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ». 2015. С. 224 Режим доступу: <http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/684/1/інноваційний%20розвиток%20підприємства.pdf>
12. Лаптева Е.А. Развитие методов оценки инновационного потенциала промышленных предприятий. 2014. С. 150 Режим доступу: <https://www.sstu.ru/files/dissertation/%20Лаптевой%20Е.А..pdf>
13. Головний сайт ТОВ «КСК-Автоматизація». Режим доступу: <https://kck.ua/partners/index>
14. Онлайн сервіс перевірки компанії. Режим доступу: <https://opendatabot.ua/c/24085171>
15. Денисенко М.П., Зазимко О.В. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств. Агросвіт. 2015. № 10. С. 3–9. Режим доступу: http://www.agrosvit.info/pdf/10_2015/10.pdf
16. Онлайн сервіс перевірки компанії. Режим доступу: <https://clarity-project.info/edr/24085171-15>
17. Калюжна Н. Г., Лежєп'юкова В. Г. Рейтингові системи оцінювання бізнес-середовища приймаючої країни. Бізнес Інформ. 2020. №5. Стр. 72. Режим доступу: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-5_0-pages-70_78.pdf
18. Рейтинг: The Digital Economy and Society Index (DESI). Режим доступу: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>

19. Рейтинг: Global Competitiveness Index (GCI). Режим доступу:
<https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2020/full/executive-summary-70fef507ea/>
20. Рейтинг: Network Readiness Index (NRI). Режим доступу:
<https://networkreadinessindex.org>
21. Рейтинг: Global Innovation Index (GII). Режим доступу:
https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf
22. Рейтинг: Doing Business (DB). Режим доступу:
<https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/p/poland/POL.pdf>
23. Рейтинг: Global Competitiveness Index (GCI). Режим доступу:
https://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf
24. Пічкурова З.В. Гала З.І. "Інноваційна складова економічного розвитку Німеччини в умовах глобальної конкуренції." Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму 2012. №1 (5). Том 2. С. 314. Режим доступу: <https://econforum.duan.edu.ua/images/PDF/2012/2/44.pdf>
25. Марчук, Ю. "Особливості розвитку інноваційного підприємництва в Україні: досвід Польщі." Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи 2013 №2. Стр. 70. Режим доступу:
<https://ukrpolnauka.wordpress.com/2014/01/04/особливості-розвитку-інноваційного/>
26. Єфімова С.А. Гринько Т.В. Методичні підходи до оцінки інноваційного потенціалу підприємства сфери послуг. Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій. 2015. № 5. С. 35. Режим доступу:
https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4b9e62101a3.pdf
27. Шендерівська Л. П., Кваско А. В. Напрями розвитку інноваційного потенціалу підприємств. Економічний простір. 2021. №166. С. 77. Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/42612/1/Napriamy_rozvytku.pdf

ДОДАТКИ

Додаток А

Трактування сутності поняття «інноваційний потенціал»

№	Дослідник	Трактування	Підхід
1.	Закон України «Про інноваційну діяльність»	«Інноваційний потенціал- це сукупність науково-технологічних, фінансово-економічних, виробничих, соціальних та культурно-освітніх можливостей країни (галузі, регіону, підприємства тощо), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки»	Як інтегральної сукупності інших потенціалів і як складової економічного потенціалу
2.	Захарченко В.І., Корсікова Н.М., Меркулов М.М.	«Інноваційний потенціал- це сукупність ресурсів, які безпосередньо беруть участь в інноваційному процесі, перебувають у взаємозв'язку, і факторів, що створюють необхідні умови для ефективного використання цих ресурсів з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності і підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому»	Як міри здатності і готовності економічного суб'єкта здійснювати інноваційну діяльність
3.	Є. Лапін Юхновський	«Інноваційний потенціал разом з інформаційним є складовими частинами інтелектуального потенціалу підприємства. Вони (потенціали) допомагають піднести рівень і ефективність технологій»	Як складової інтелектуального потенціалу
4.	Н. Папп	«Під інноваційним потенціалом розуміється єдність і взаємодія наукового, освітнього, управлінського і модернізованої частки освітнього потенціалу»	Як інтегральної сукупності інших потенціалів і як складової економічного потенціалу
5.	І. Балабанов	«Інноваційний потенціал – це сукупність різних видів ресурсів, включаючи матеріальні, фінансові, інтелектуальні, науково-технічні і інші ресурси, необхідні для здійснення інноваційної діяльності»	Як сукупності ресурсів, що забезпечують здійснення інноваційної діяльності
6.	А. Глушенкова	«Інноваційний потенціал- це наявність ресурсів у поєднанні з умовами, які забезпечують сукупну можливість підприємства генерувати нові знання та впроваджувати інновації»	Як складової інтелектуального потенціалу
7.	Є. Галушко	«...як здатність розробляти і впроваджувати нововведення у відповідності з необхідними якісними стандартами з метою адаптації до змін у зовнішньому середовищі...»	Як міри здатності і готовності економічного суб'єкта здійснювати інноваційну діяльність

Продовження додатку А

	В. Василенко	«... як здатність господарства чи суб'єкта господарювання виробити нову, наукомістку продукцію, що відповідає вимогам ринку...»	
	І. Капітан	«... інноваційний потенціал підприємства передбачає реальну або ймовірну спроможність підприємства виконувати цілеспрямовану роботу у сфері розроблення, виробництва і впровадження інноваційного продукту або процесу...»	
8.	С. Володін, О. Чекамова	«... наявність та готовність до використання системи засобів і ресурсів при введенні інноваційної діяльності з метою одержання конкурентних переваг»	Як сукупності ресурсів, що забезпечують здійснення інноваційної діяльності
9.	О. Шилова, Є. Чермошенцева	«... результат наявності ресурсів(що характеризують кількість і якість факторів виробництва в певних умовах), залучених для досягнення поставлених цілей за допомогою існуючих методів регулювання і координації діяльності суб'єкта господарювання на засадах соціального менеджменту	Як сукупності можливостей використання продуктивної сили ресурсу та забезпечення інноваційного процесу
10.	М. Ільїн	«... як система, що забезпечує створення і впровадження у виробничу і соціальну практику науково-технічної інформації, необхідної для підвищення економічної та соціальної ефективності усіх сфер людської діяльності у конкретних соціально-економічних і організаційних умовах»	

Джерело: складено на основі [1;3].

Система показників для оцінювання інноваційного потенціалу підприємства

Фактори	Найменування показників	Формула	Характеристика позначення
1. Кадровий потенціал			
Людський капітал підприємства	Працівники, зайняті дослідженнями та розробками	$\Pi = \frac{\text{Ч}_{\text{нддкр}}}{\text{Ч}_{\text{заг}}} \times 100$	$\text{Ч}_{\text{нддкр}}$ - чисельність працівників, зайнятих в НДДКР, чол. $\text{Ч}_{\text{заг}}$ - загальна чисельність робітників, чол.
	Рівень освіти менеджерів вищої та середньої ланки	$\Pi = \frac{\text{К}_{\text{осв}}}{\text{К}_{\text{заг}}} \times 100$	$\text{К}_{\text{осв}}$ - кількість керівників, які мають освіту, чол. $\text{К}_{\text{заг}}$ - загальна кількість керівників, чол.
	Працівники, що пройшли навчання	$\Pi = \frac{\text{Ч}_{\text{навч}}}{\text{Ч}_{\text{заг}}} \times 100$	$\text{Ч}_{\text{навч}}$ - кількість працівників, що пройшли навчання, чол.. $\text{Ч}_{\text{заг}}$ - загальна чисельність робітників, чол.
Фінансові ресурси підприємства	Витрати на навчання персоналу	$\Pi = \frac{\text{В}_{\text{навч}}}{\text{В}_{\text{тех. іннов.}}} \times 100$	$\text{В}_{\text{навч}}$ - витрати на навчання персоналу, тис. грн. $\text{В}_{\text{тех. іннов.}}$ - загальні витрати на технологічні інновації, тис. грн
2. Науково-технічний потенціал			
Досягнутий науково-технічний рівень	Наявність інтелектуальної власності	$\Pi = \frac{\text{В}_{\text{немат. акт.}}}{\text{В}_{\text{об. акт.}}} \times 100$	$\text{В}_{\text{немат. акт.}}$ - вартість нематеріальних активів, тис. грн $\text{В}_{\text{об. акт.}}$ - вартість оборотних активів, тис. грн.
	Коефіцієнт засвоєння інновацій	$\Pi = \frac{\text{Ч}_{\text{впр. іннов.}}}{\text{Ч}_{\text{розроб. іннов.}}} \times 100$	$\text{Ч}_{\text{впр. іннов.}}$ - число впроваджених інновацій, шт.. $\text{Ч}_{\text{розроб. іннов.}}$ - число розроблених інновацій, шт..
Фінансові ресурси компанії	Витрати на дослідження та розробки	$\Pi = \frac{\text{В}_{\text{досл. роз.}}}{\text{В}_{\text{тех. іннов.}}} \times 100$	$\text{В}_{\text{досл. роз.}}$ - витрати на дослідження і розробку, тис. грн. $\text{В}_{\text{тех. іннов.}}$ - загальні витрати на технологічні інновації, тис. грн
3. Виробничо-технологічний потенціал			

Продовження додатку Б

Досягнутий виробничо-технологічний рівень	Забезпеченість основними засобами	$\Pi = O3$	O3- основні засоби підприємства, тис. грн..
	Освоєння нової техніки	$\Pi = \frac{ОВФ_{нов}}{ОВФ_{сер.}} \times 100$	ОВФ _{нов} – вартість нових основних виробничих фондів, тис. грн. ОВФ _{сер.} - середньорічна вартість ОВФ, тис. грн.
	Освоєння нової продукції	$\Pi = \frac{\Pi_{іннов}}{\Pi_{заг}} \times 100$	$\Pi_{іннов}$ - об'єм відвантаженої інноваційної продукції, тис. грн. $\Pi_{заг}$ - загальний об'єм відвантажених товарів, тис. грн
4. Фінансовий потенціал			
Фінансові ресурси підприємства	Забезпеченість власним капіталом	$\Pi = ВК$	ВК - власний капітал підприємства, тис. грн.
	Коефіцієнт автономії	$\Pi = \frac{К_{власн}}{К_{заг}} \times 100$	$К_{власн}$ - власний капітал, тис. грн. $К_{заг}$ - загальна сума капіталу, тис. грн.
	Витрати на придбання технології	$\Pi = \frac{В_{тех. іннов.}}{\Pi_{заг}} \times 100$	$\Pi_{заг}$ - загальний об'єм відвантажених товарів, тис. грн.
5. Фактори інноваційної активності			
Масштаб підприємства	Масштаб підприємства	$\Pi = Ч_{заг}$	$Ч_{заг}$ - загальна чисельність працівників підприємства, чол.
6. Організаційно-управлінський персонал			
Відповідність організаційних структур управління задачам інноваційного процесу	Організаційні структури управлінської системи підприємства	$\Pi = \frac{М_{емпір}}{М_{ідеал}} \times 10$	$М_{емпір}$ - отриманий середній бал за анкетною $М_{ідеал}$ - максимальний бал за анкету

Джерело: сформовано на основі [12].

Основні етапи розвитку ТОВ «КСК-Автоматизація»

1996 рік	Створення компанії в м. Київ. Робота компанії почалася з декількох чоловік, які мали жагу до створення та впровадження автоматизованих систем керування та електрообладнання.
1998 рік	- Укладення перших стратегічних контрактів з постачальниками обладнання- KRONCHE (Німеччина), JUMO (Німеччина), InterApp (Австрія), Flux (Німеччина), GSP (Німеччина); - Створення Вінницької філії «КСК-Автоматизація»; - Здійснення першого проекту. Повна реконструкція та глибока модернізація системи керування технологічною лінією №1 цеху виробництва залізрудних окотів Полтавського ГЗК.
2000 рік	- Початок роботи з всесвітньо відомим виробником обладнання – Mitsubishi Electric (Японія); - У складі компанії працюють 41 чоловік.
2001-2010 роки	- Створення Харківського, Кременчуцького, Криворізького регіональних відділень; -Укладання контрактів з 16 новими європейськими партнерами постачальниками обладнання; - Розробка системи автоматизованого керування газотурбінними установками (САУ ГТУ) для машинобудівельного підприємства ПАТ ІВП «Енергія» (м. Кривий Ріг).
2011 рік	- Створення Миколаївського та Дніпропетровського регіональних відділень; - Новий партер з поставок обладнання- Tecfluid (Іспанія); - Створення проекту щодо системи керування компресорної станції КС-3 Нижньовартівського газопереробного комплексу.
2012 рік	Засновано дочірню компанією ТОВ «Інженерний центр КСК-Автоматизація», що концентрувалася на комплексних проектах систем автоматизації.
2012-2018 роки	- Створення Запорізького, Львівського, Івано-Франківського та Полтавського регіональних відділень; - Укладення партнерських контрактів ще з 11 європейськими компаніями постачальниками обладнання.
2021 рік, сьогодні	- У складі компаній працюють 126 чоловік; - Компанія успішно розвивається, співпрацює з європейськими країнами та досягає високого успіху.

Джерело: створено автором на основі [13].

Розрахунки оцінювання бізнес-середовища за індикаторами

Складова бізнес-середовища	Індикатор	Вихідні значення		
		Німеччина	Польща	Іспанія
S1 Макроекономічне середовище	1. Макроекономічна стабільність GCI: Macroeconomic environment	98,6	98,6	88,5
	2. Розмір ринку GCI: Market size	85,7	72,8	75,7
S2 Ступінь економічного лібералізму	1. Ефективність ринку товарів GCI: product market	67,1	57,1	60,0
	2. Ефективність ринку GII: Market sophistication	55,7	45,7	52,8
	3. Вплив NRI: Impact	75,7	67,1	68,5
S3 Інституціональне середовище	1. Ефективність урядової політики GCI: Institutions: Public-sector performance	70,0	51,4	58,5
	2. Етика та корупція GCI: Transparency Incidence of corruption	78,5	58,5	57,1
	3. Зловживання впливом GCI: Checks and balances-Judial independence	65,7	27,1	51,4
	4. Управління NRI: Governance	82,8	75,7	77,1
	5. Інституції GII: Institutions	84,3	72,8	77,1
S4 Підприємницьке середовище	1. Конкурентоспроможність компаній GCI : Business dynamism	78,5	61,4	67,1
	2. Реєстрація підприємства DB: Starting a Business	83,7	82,9	86,9
	3. Реєстрація власності DB: Registering Property	66,6	63,9	71,7
	4. Оподаткування DB: Paying Taxes	82,2	76,4	84,7
	5. Забезпечення виконання контрактів DB: Enforcing Contracts	74,1	64,4	70,9
S5 Фінансово-інвестиційне середовище	1. Розвиненість фінансового ринку GCI: Financial system	78,5	68,5	77,1

Продовження додатку Д

	2. Отримання кредитів DB: Getting Credit	70,0	37,0	60,0
	3. Захист інвесторів DB: Protecting Minority Investors	62,0	66,0	72,0
S6 Інфраструктурне середовище	1. Інфраструктура електрики та телефонії GCI: Electricity access mobile cell telephone subscriptions	98,6	64,3	95,7
	2. Рівень технологічного розвитку GCI: R&D expenditures	97,1	31,4	38,5
	3. Інфраструктура урядова GII: Infrastructure	57,1	48,5	60,0
	4. Технології NRI: Technology	80,0	55,7	65,7
	5. Інноваційний потенціал GCI: Innovation	85,7	48,5	62,8
	6. Результати знань і технологій GII: Knowledge & technology outputs	51,4	31,4	35,7
S7 Ринок праці	1. Ефективність ринка праці GCI: Labor market efficiency	71,4	58,5	60,0
	2. Вища освіта та професійна підготовка GCI: Skillset of graduates	67,1	44,2	57,1
	3. Людський капітал NRI: People	74,3	55,7	65,7
	4. Людський капітал та дослідження GII: Human capital & research	60,0	41,4	47,1
	5. Креативні обсяги виробництва GII: Creative outputs	48,5	28,5	35,7
S8 Цифрове середовище	1. Підключення DESI: Connectivity	59,4	51,3	60,8
	2. Людський капітал DESI: Human Capital	56,4	37,3	47,6
	3. Користування Інтернету DESI: Use of Internet Services	61,6	49,6	60,8
	4. Інтеграція або цифрові технології DESI: Integration of Digital Technology	39,5	26,2	41,2
	5. Цифрові державні послуги DESI: Digital public services	66,4	67,4	87,3

Джерело: складено на основі [18-23].